

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Сара

ЗА ДВА ТИЖНІ ДО ТОГО...

Я часто намагалася визначити, коли саме життя, яке я так старанно вибудовувала, почало розвалюватися. Адже завжди є початок — мить, коли помиляєшся так сильно, що на виправлення годі сподіватися.

Так стається, коли розрізаєш не ту жилку в підчеревині. Я декілька років керувала рестораном, але починала як м'ясниця, тож досі думаю про суглоби та м'язи, сполучну тканину життя. Якщо розрізати в правильному місці, вийде бездоганний стейк. Якщо розрізати не так — руйнується вся система. М'ясо розпадається там, де має бути близько до кістки. Після одного-єдиного неправильного руху майже неможливо вберегти решту.

Коли я зробила неправильний рух?

Я думала про це (насправді була одержима цим), готуючись зачиняти ресторан — імовірно, востаннє. Спогади настільки поглинули мене, що я не почула, як у двері постукали. Усвідомила, лише коли звук перейшов у наполегливе гуркотіння.

— Мамо, відчиняй. Мені треба зайти!

Немає нічого завятішого за чотирирічну дитину перед фізичною перешкодою. Тато Софі рано привів її. Джек завжди приходив рано останнім часом.

Можливо, намагався зловити мене на чомусь, чого не схвалював.

Тіло смикнулося на голос донечки. Я розчахнула двері, і ми з гарячковою заповзятістю кинулися обійматися, перетворившись на зіткнення шкіри, губ й абсолютного обожнювання. Маючи змогу бачитися з нею коли заманеться, я не усвідомлювала, наскільки сумуватиму за цим малим створінням, а зараз батьківські обов'язки розділилися.

— А хто моя найкраща дівчинка? — запитала я.

— Я-я-я-я-я-я-я. А хто моя найкраща матуся?

— Я?

— Ти!

Той факт, що вона щиро в це вірила, водночас вбивав мене й допомагав вставати з ліжка вранці. Моя неймовірна, блискуча дитина справді вважала мене найкращою, попри нещодавні докази, які це заперечували.

Майже колишній чоловік Джек був переконаний, що я стала найгіршою в усьому. Він стояв за Софі й оглядав спорожнілий ресторан, а в повітрі витало невдоволення. Столи, стільці й меблі, які я ретельно обирала лише п'ять років тому, продали новому закладу, що відчинявся далі на Пассіянк-авеню. Біля стін громадилося розмаїття кухонного начиння, яке мали віддати покупцю за найвищу ставку на аукціоні. Залишився лише наш символ, що звисав зі стелі, — масивна рожева свиня з гіпсу, яка розплилася в нахабній усмішці. На боці в неї красувалася назва ресторану: «Ла Мачеллая», м'ясниця.

Перш ніж стати символом закладу, гіпсова свиня була жартом. Джек замовив її мені на подарунок у місцевого майстра. Адже за всі роки мріяння про власний

ресторан я не вірила, що це можливо. Коли мені казали, що колись це станеться, я сміялася, ніби мені було однаково, і повторювала: «Еге ж, як свині з череди йтимуть». Підвісне поросся було сюрпризом від Джека на відкриття. Цікаво, коли з людини, для якої він розробив статую свині на замовлення, я перетворилася на когось, кому він навіть в очі глянути не хотів. Усе відбувалося поступово — і раптом обірвалося.

Я подивилася на нього в надії побачити рештки милої ніжної відданості, але Джек мав роздратований і сумний вигляд. Неможливо було визначити, що він ненавидів більше: мене чи ресторан, який забрав так багато часу в нього й у нашого шлюбу.

— Ходімо надвір, — запропонувала я, не маючи бажання спостерігати за своєю невдачею його очима.

Якось частинка мене досі сподівалася, що колись у майбутньому «Ла Мачеллая» відчиниться знову в новому місці; але з масою боргів, вибухом цін за оренду й гидкими чутками, що не облишали мене, це було неможливо. Я знала, що наробила купу помилок із рестораном. Вклала в нього не лише душу й тіло, а й пиху. Змусила нас занадто стрімко розширюватися й рости, щоб задобрити інвесторів і заробити для них грошей. Я взяла на себе більше, ніж могла проконтролювати, і зрештою втратила майже все. Інша частина мене також іноді сподівалася, що після закриття ресторану ми з Джеком зможемо знайти спосіб розібратися в стосунках. Та з кожним днем це видавалося дедалі малоімовірнішим. Шлюб перетворився на якийсь набір послуг, що їх жоден із нас не міг добре зробити.

На тротуарі Джек тицьнув мені в руки стос листів.

— Це все надійшло на твоє ім'я, — сказав він.

Після того як ми розійшлися, Джек із Софі жили в нашому милому цегляному будиночку, який ми разом придбали в рік одруження. Спочатку це було зручно, адже я часто працювала вечорами й могла спати в студії над рестораном. Однак після закриття «Ла Мачеллая» мені нікуди буде йти.

Серед прострочених рахунків і макулатури був лист, на який я чекала: коричневий конверт, списаний бездоганим почерком тітки Розі, прекрасним курсивом, який могли вбити в голову лише стародавні черниці.

Відкривати його я не хотіла, адже тієї самої миті смерть тітки Розі стане справжньою, як і кінець мого бізнесу й кар'єри. Я знала, що в листі — останні слова, яких вона не змогла сказати особисто, тому що я була занадто заклопотана роботою, щоб востаннє навідати її. Про це теж шкоду.

Джек прочистив горло, як і щоразу, коли збирався сказати те, що йому не до вподоби.

— Я не хочу, щоб Софі йшла на похорон твоєї тітки. Вона замала, щоб дізнаватися про смерть.

— Мені шкода, що це тебе непокоїть. Але прошу, подумай, Джеку. Софі обожнювала тітку Розі, як і я. — Я проковтнула роздратування й спромоглася на винувату усмішку. — До того ж на похороні будуть усі її кузени. Він не буде страшним і похмурим. Розі хотіла радше вечірку, ніж формальний церковний похорон. Соф буде весело.

— Веселий похорон? Хто влаштовує вечірки, коли помирає? Уся твоя родина божевільна. Розі була божевільна.

Його роздратування ніяк не було пов'язано з похороном. Він злився, бо збирався у відпустку з батьками, а через мене мав чекати до вечора неділі, після похорону.

— Час іти, сонце, — сказала я Софі, хоч насправді адресувала це Джекові, даючи зрозуміти, що нашу розмову скінчено. — Нам дві години їхати до Скрентона, а Карла вже в дорозі, щоб забрати нас.

— Ми поїдемо до тітки Розі? — Софі застрибала на місці й заплескала в долоні.

— У певному розумінні так, любя.

— Бачиш, вона замала, чорт забирай, — сказав Джек.

— Я впораюся, — відказала я з усією переконливістю, на яку була здатна.

Він зітхнув і сховав руки в кишені.

— Знаєш, я теж її любив. Розі.

— Навіть попри те, що вона була божевільна? — запитала я.

Він із сумом усміхнувся.

— Насамперед через це, — пробурмотів у відповідь.

Із цієї причини він і мене любив раніше.

* * *

Тітка Розі справді не хотіла влаштовувати похорон, але ж і вміла ця жінка організовувати вечірки, навіть у могилі. Вона наказала всім «своїм людям»: трьом хлопцям, яких виростила, з їхніми родинами; усім працівникам школи, директоркою якої пробула пів життя; і загалом будь-кому з містечка, хто не збирався «рюмсати» через її смерть, — напитися в її улюбленому пабі, щоб вшанувати пам'ять про неї.

Я вдягнула яскраво-червоний комбінезон, який із десятиліття пролежав у шафі із цінником. Нічого нового не могла собі дозволити. За останні три роки мені оформили сім кредиток. На шести з них не залишилося

геть нічого. Комбінезон був затісний і з заглибоким декольте, але тітці Розі б точно сподобався.

У барі панував галас і безлад. Я декілька років не бачилася з кузенами й далекою ріднею, але, змішавшись із затишним натовпом, почувалася так, ніби пірнула в теплу ванну. Тости й розповіді лунали годинами. Тітка Пет спекла гігантський торт із зображенням Розі на сімдесятиріччі, у футболці з написом «СЕКСИ В СІМДЕСЯТ». Провели вікторину про тітку Розі й урешті-решт улаштували караоке з піснями Доллі Партон.

Ми з Карлою, моєю сестрою, прослизнули повз тітку Арлін, яка саме чудово виконувала «Islands in the Stream» із донькою, Арлін-молодшою, і моєю мамою.

Мама співала на повну й пританцьовувала, тримаючи на плечах Софі. Мені кортіло схопити доньку, закрутити й міцно тримати худеньке тільце. Я розуміла, що місяць відпустки з бабусею і дідусем по батьковій лінії дасть їй користь. А також розуміла, що Джекова мати за цей час визначить, чи я якось не завдала Софі непоправної шкоди нещодавніми особистими невдачами. Софі завжди була стійкішою за мене, та я все одно за неї хвилювалася. Відтоді як довелося заявити про банкрутство, я вилазила з ліжка лише для того, щоб керувати закриттям «Ла Мачеллая». Коли втрачаєш те, що вибудувала з нуля, а разом і очікуване майбутнє, відчуваєш достобіса багато горя. Я часто пила надміру ввечері, щоб заснути, а днями закидувалася кавою для бадьорості. Навіть поруч із донькою іноді губилася в думках.

Я смикнула за голий великий палець Софі й поцілувала в ногу. Взуття вона закинула кудись у куток під час танців.

— Хто за це платитиме? — запитала я в Карли, поки ми пробиралися до тата й дядьків, утримуючи дві таці із шотами.

— Гадаю, Роуз відклала трохи грошенят, — відповіла Карла. — Вона знала, що цей день на носі.

Коли тобі дев'яносто один рік, цей день завжди на носі. Розі слабла щонайменше рік. Коли ми бачилися востаннє декілька місяців тому, вона вставала, лише щоб зробити нам два міцних коктейлі «Олд фешн» і запалити камін у вітальні.

— Справжня жінка готує хороші напої і запалює собі вогонь, Саро, — завжди нагадувала тітка.

Вона роками казала мені чимало чудових речей. Якби ж я їх занотовувала. Коли ми з Розі потягували коктейлі, вона мовила:

— Хочу, щоб ти запам'ятала мене такою. Сексуальною, витриманою дамочкою, яка п'є віскі й готується розказати брудний жарт.

— Я теж хочу запам'ятати тебе такою, — погодилася я і почала випрошувати жарт.

Ближче до смерті вона хотіла, щоб я навідалася знову. Казала, що це терміново. Ми мали щось обговорити. Та я так і не змогла приїхати.

Карла примружилася, побачивши, яке видовище розгорталося попереду.

— Гадаю, частину має оплатити тато з хлопцями.

По правді, я гадала, що сестра також скидалася. З усіх кузенів саме вона була найуспішнішою, принаймні з огляду на заробіток. Вона була наймолодшою партнеркою відомої філадельфійської юридичної фірми, матір'ю чудових близнюків і мала гарну, прекрасну дружину, а ще вони жили у вишуканому приватному

будинку на Ріттенгаус-сквер. Успіх Карли заслужений, але завдячував тому, що Розі частково оплатила її навчання в коледжі і юридичному університеті.

Розі була мені двоюрідною бабусею, татовою тіткою, проте вона і виховала його й татових двох братів, коли їхні батьки, Санто й Лоренца, загинули в автотрощі. Тато тоді був ще дитиною. «Так багато хлопців, і всі — малі зарази», — казала вона з абсолютною та непорушною відданістю. Вона так і не вийшла заміж, хоч мала декілька вірних і зазвичай набагато молодших партнерів. Я завжди припускала, що після виховання трьох чоловіків життя з ними сиділо в неї в печінках.

— Імовірно, бар оплачує якусь частину, — додала Карла. — Вони її любили.

— Її всі любили, — погодилася я і проковтнула один із шотів. Вогняна рідина залоскотала горло й зіграла нутроші.

Дядько Маріо підняв напівпорожню склянку й вигукнув давнє сицилійське прислів'я, якого всіх навчила Розі:

— *Cu picca parrau mai si pintiu.*

«Той, хто мало говорить, ніколи не шкодує». Іронічно, адже Розі не замовкала.

Хоча до Сполучених Штатів вона приїхала найменшою із чотирьох братів і сестер, саме тітка Розі берегла родинні легенди. Вона розказувала й переказувала історію прибуття до Америки нашого прадідуся Джованні, якого друзі називали Джіо. Перший американець у родині невтомно гарував у сицилійських сірчаних шахтах, а потім відважно приїхав до нової країни, щоб працювати на фабриці унітазів у Квінзі. Він сплав на горищі похоронного бюро, яким понад десять років керували інші сицилійці в районі Асторія.